

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

147

Υλη: Μιγαδικοί-Συναρτήσεις-Παράγωγοι

Γ' Λυκείου

2-12-12

Ον/μο:.....

Θετ-Τεχν.

ΘΕΜΑ 1^ο

A.1. Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση $f(x) = \sqrt{x}$ είναι παραγωγίσιμη στο $(0, +\infty)$ και να βρείτε την παράγωγό της. (μον.10)

2. Να αποδείξετε ότι η f δεν είναι παραγωγίσιμη στο 0. (μον.5)

B. Να χαρακτηρίσετε με Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) τις προτάσεις :

1. Αν $f(x) = \ln x$ και $g(x) = e^{-x}$ τότε $(g \circ f)(x) = \frac{1}{x}, x \in \mathbb{R}_+^*$. Σ Λ

2. Αν υπάρχει το $\lim_{x \rightarrow 6} (f(x)g(x))$, τότε είναι ίσο με $f(6)g(6)$. Σ Λ

3. Αν η f είναι συνεχής στο $-1, 1$ και $f(-1) = 4, f(1) = 3$, τότε υπάρχει $x_0 \in (-1, 1)$ ώστε $f(x_0) = \pi$. Σ Λ

4. Η γραφική παράσταση μιας πολυωνυμικής συνάρτησης περιττού βαθμού έχει πάντοτε οριζόντια εφαπτομένη. Σ Λ

5. Για τους μιγαδικούς z_1, z_2 ισχύει: $|z_1 + z_2| \geq |z_2| - |z_1|$ Σ Λ (μον.5)

Γ. Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση:

1. Δίνονται οι συναρτήσεις $f(x) = \frac{1}{(x-2)^2} + 1$ και $g(x) = \frac{1}{x^2 - 1}$.

Από τους παρακάτω ισχυρισμούς, λάθος είναι ο:

α) Η g είναι συνεχής στο 2.

β) Η f είναι συνεχής στο 1.

γ) Η g έχει δύο σημεία στα οποία δεν είναι συνεχής.

δ) $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = 1$

2. Αν το $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{x^3 - x^2 - 2x}{x^3 - x}$ δεν υπάρχει, τότε:

α) $x_0 = 0$ β) $x_0 = 2$ γ) $x_0 = -1$ δ) $x_0 = 1$.

3. Δίνεται η συνάρτηση f η οποία είναι συνεχής στο διάστημα

$$\Delta = 0,3, \text{ με } f(0)=2, f(1)=1, f(3)=-1.$$

Ποιός απ' τους παρακάτω ισχυρισμούς δεν προκύπτει κατ' ανάγκη απ' τις υποθέσεις;

α) Υπάρχει $x_0 \in (0,3)$ τέτοιος ώστε $f(x_0) = 0$

β) $\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = -1$

γ) $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = f(2)$

δ) $[-1,2] \subseteq f(\Delta)$

ε) Η μέγιστη τιμή της f στο $[0,3]$ είναι το 2 και η ελάχιστη το -1.

4. Το $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{\frac{1}{x+h} - \frac{1}{x}}{h}$ ισούται με:

α) $\frac{1}{x^2}$

β) $-\frac{2}{x^3}$

γ) $-\frac{1}{x^2}$

δ) $-\frac{2}{x}$

ε) 0

5. Αν οι εφαπτόμενες των συναρτήσεων $f(x) = \ln x$ και $g(x) = 2x^2$ στα σημεία με τετμημένη x_0 είναι παράλληλες, τότε το x_0 είναι:

α) 0

β) $\frac{1}{4}$

γ) $\frac{1}{2}$

δ) 1

ε) 2

(μον.5)

ΘΕΜΑ 2^ο

Θεωρούμε τη συνάρτηση f που είναι συνεχής και γνησίως μονότονη στο $[0,1]$ και για την οποία ισχύει:

$$f^2(0) + f^2(1) + 13 = 6f(0) + 4f(1) \quad (1)$$

α) Να δείξετε ότι:

1. η f είναι γνησίως φθίνουσα στο $[0,1]$.

(μον.5)

2. υπάρχει μοναδικός $x_0 \in (0,1)$ ώστε $\frac{f(x_0)}{x_0} = 3$

(μον.5)

β) 1. Να δείξετε ότι η συνάρτηση $f(x)$ και η ευθεία $y=3x$ έχουν ένα μόνο κοινό σημείο με τετμημένη στο $(0,1)$.

(μον.5)

2. Να δείξετε ότι η συνάρτηση $g(x) = \frac{f(x)}{3x} - 1$ τέμνει τον $x'x$

μόνο σ' ένα σημείο του διαστήματος $(0,1)$.

(μον.5)

γ) Να λύσετε την ανίσωση $f(f^{-1}(x^3 - 3x + 4) - 1) > 3$

(μον.5)

ΘΕΜΑ 3^ο

A. Εστω ότι $g(x) = \lim_{h \rightarrow +\infty} \left(\frac{x}{1 + x^2 + e^{hx}} \right), h > 0$

α. Να δείξετε ότι $g(x) = \begin{cases} \frac{x}{x^2 + 1}, & x \leq 0 \\ 0 & , x > 0 \end{cases}$ (μον.7)

β. Να εξετάσετε αν η g είναι συνεχής. (μον.4)

γ. Αν κ, λ, μ, θετικοί και α, β, γ ∈ [-1,3], να δείξετε ότι υπάρχει τουλάχιστον ένας ξ ∈ [-1,3] ώστε:

$$g(\xi) = \frac{\kappa g(\alpha) + \lambda g(\beta) + \mu g(\gamma)}{\kappa + \lambda + \mu}. \quad (\text{μον.5})$$

B.α) Να βρείτε την παράγωγο της συνάρτησης $f(x) = \sqrt[3]{x^2}$. (μον.5)

β) Να βρείτε την παράγωγο της $g(x) = \sqrt[3]{x^2} \cdot \eta\mu x$, στο $x_0 = 0$. (μον.4)

ΘΕΜΑ 4^ο

Εστω συνάρτηση f, η οποία είναι συνεχής και γνησίως μονότονη στο [1,2] με f(1)=-1, f(2)=1. Δίνονται επίσης οι μιγαδικοί αριθμοί $z = x + yi$, $x, y \in \mathbb{R}$ οι οποίοι ικανοποιούν τη σχέση $|z - 2i| = |z|$.

1. Να αποδείξετε ότι:

α) Το σύνολο τιμών της f είναι το [-1,1] (Μον.4)

β) $\text{Im}(z) = 1$ (Μον.5)

γ) Υπάρχει ακριβώς μία τιμή του $\text{Re}(z)$ τέτοια ώστε ο

αριθμός $w = z^2 - \frac{1}{z}$ να είναι πραγματικός. (Μον.7)

2. Αν $\Phi(x) = \text{Im}(w) \cdot (x^2 + 1)$

α) Η Φ' είναι άρτια. (Μον.3)

β) $H C_{\Phi}$ δέχεται κάθετες μεταξύ τους εφαπτόμενες. (Μον.6)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Απαντήσεις (Ενδεικτικές)

ΘΕΜΑ 1^ο

- A. α)** Θεωρία **β)** Θεωρία
B. 1Σ, 2Λ, 3Σ, 4Λ, 5Σ
Γ. 1γ, 2δ, 3ε, 4γ, 5γ

ΘΕΜΑ 2^ο

α)

1. Η ισότητα $f^2(0) + f^2(1) + 13 = 6f(0) + 4f(1)$ (1) γράφεται:

$$f^2(0) - 6f(0) + 9 + f^2(1) - 4f(1) + 4 = 0 \Leftrightarrow (f(0) - 3)^2 + (f(1) - 2)^2 = 0.$$

Άρα $f(0)=3$ και $f(1)=2$. Αφού η f είναι γνησίως μονότονη στο $[0,1]$, $0 < 1$ και $f(0) > f(1)$ η f είναι γνησίως φθίνουσα.

2. Θεωρώ την $h(x) = f(x) - 3x$.

► Η h είναι συνεχής στο $[0,1]$ ως διαφορά συνεχών.

► $h(0) = f(0) - 3 = 0$, $h(1) = f(1) - 3 = 2 - 3 = -1$ άρα $h(0)h(1) < 0$.

Απ' το θεώρημα Bolzano προκύπτει ότι υπάρχει τουλάχιστον ένας

$$x_0 \in (0,1) : h(x_0) = 0 \quad \text{ή} \quad \frac{f(x_0)}{x_0} = 3.$$

Η f είναι γν. φθίνουσα, η $-3x$ επίσης άρα η h είναι γν. φθίνουσα. Το x_0 λοιπόν είναι μοναδικό.

β)

1. Η εξίσωση $f(x) = 3x$, σύμφωνα με το **α2)** έχει μοναδική λύση στο $(0,1)$.

Άρα η C_f και $y = 3x$ έχουν ένα μόνο κοινό σημείο με τετμημένη στο $(0,1)$.

2. Η εξίσωση $g(x) = 0$ δηλ. η $\frac{f(x)}{3x} - 1 = 0 \Leftrightarrow f(x) = 3x$ έχει σύμφωνα με το

α2) μοναδική ρίζα στο $(0,1)$. Άρα η C_g τέμνει τον $x'x$ σε μοναδικό σημείο του $(0,1)$.

γ)

1. Η f , ως γν. φθίνουσα, αντιστρέφεται στο $\Delta = [0,1]$ και έχει $f(\Delta) = [f(1), f(0)] = [2,3]$ το οποίο είναι πεδίο ορισμού της f^{-1} .

Η ανίσωση $f(f^{-1}(x^3 - 3x + 4) - 1) > 3$ γράφεται:

$$f(f^{-1}(x^3 - 3x + 4) - 1) > f(0) \Leftrightarrow f^{-1}(x^3 - 3x + 4) - 1 < 0 \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow f^{-1}(x^3 - 3x + 4) < f^{-1}(2) \stackrel{f^{-1}\downarrow}{\Leftrightarrow} x^3 - 3x + 4 > 2 \Leftrightarrow x^3 - 3x + 2 > 0 \Leftrightarrow (x-1)(x^2 + x - 2) > 0 \Leftrightarrow (x-1)^2(x+2) > 0 \text{ Άρα } x \in (-2,1) \cup (1,\infty)$$

ΘΕΜΑ 3⁰

A.α) Εστω $\varphi(h) = \frac{x}{1+x^2+(e^x)^h}, h > 0.$

• Αν

$0 < e^x < 1 \Leftrightarrow x < 0$ τότε $\lim_{h \rightarrow +\infty} \varphi(h) = \lim_{h \rightarrow +\infty} \frac{x}{1+x^2+(e^x)^h} = \frac{x}{1+x^2+0} = \frac{x}{1+x^2}$

• Αν $e^x > 1 \Leftrightarrow x > 0$ τότε $\lim_{h \rightarrow +\infty} \varphi(h) = \lim_{h \rightarrow +\infty} \frac{x}{1+x^2+(e^x)^h} = \frac{x}{1+x^2+\infty} = 0$

• Αν $e^x = 1 \Leftrightarrow x = 0$ τότε $\varphi(h) = \frac{0}{1+0^2+1^h} = 0$

$$\text{Άρα } g(x) = \begin{cases} \frac{x}{x^2+1}, & x < 0 \\ 0, & x \geq 0 \end{cases}$$

β) Η g είναι συνεχής στο $(-\infty, 0)$ ως ρητή, συνεχής στο $(0, +\infty)$ ως σταθερή. Εξετάζω αν είναι στο $x_0=0$.

Έχει: $\lim_{x \rightarrow 0^-} g(x) = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{x}{x^2+1} = 0, \lim_{x \rightarrow 0^+} g(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} (0) = 0$ και

$g(0) = \frac{0}{0^2+1} = 0.$ Άρα είναι συνεχής και στο 0.

Η g λοιπόν είναι συνεχής στο \mathbb{R} .

γ) Αφού η g είναι συνεχής στο $[-1, 3]$, έχει ελάχιστη (**m**) και μέγιστη (**M**) τιμή. Έτσι:

$$\left. \begin{array}{l} m \leq g(\alpha) \leq M \\ m \leq g(\beta) \leq M \\ m \leq g(\gamma) \leq M \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \kappa m \leq \kappa g(\alpha) \leq \kappa M \\ \lambda m \leq \lambda g(\beta) \leq \lambda M \\ \mu m \leq \mu g(\gamma) \leq \mu M \end{array} \right\} \stackrel{(+)}{\Rightarrow}$$

$$(\kappa + \lambda + \mu)m \leq \kappa g(\alpha) + \lambda g(\beta) + \mu g(\gamma) \leq (\kappa + \lambda + \mu)M \Leftrightarrow$$

$$m \leq \frac{\kappa f(\alpha) + \lambda f(\beta) + \mu f(\gamma)}{\kappa + \lambda + \mu} \leq M. \text{ Άρα υπάρχει τουλάχιστον ένας } \xi \text{ στο } [-1,3] \text{ ώστε } g(\xi) = \frac{\kappa g(\alpha) + \lambda g(\beta) + \mu g(\gamma)}{\kappa + \lambda + \mu}.$$

B.

α) Η $f(x) = \sqrt[3]{x^2}$ έχει πεδίο ορισμού το $A=[0, +\infty)$ και γράφεται

$$f(x) = |x|^{\frac{2}{3}} = \begin{cases} (-x)^{\frac{2}{3}}, & \text{αν } x < 0 \\ x^{\frac{2}{3}}, & \text{αν } x \geq 0 \end{cases}$$

Είναι: $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x^{\frac{2}{3}}}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x^{\frac{1}{3}}} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{\sqrt[3]{x}} = +\infty$ οπότε η f δεν

είναι παραγωγίσιμη στο 0. Η παράγωγός της είναι :

$$f'(x) = \begin{cases} [(-x)^{\frac{2}{3}}]', & x < 0 \\ (x^{\frac{2}{3}})', & x > 0 \end{cases} = \begin{cases} -\frac{2}{3}(-x)^{-\frac{1}{3}}, & x < 0 \\ \frac{2}{3}x^{-\frac{1}{3}}, & x > 0 \end{cases}$$

β) Η $g(x) = \sqrt[3]{x^2} \eta \mu x$ έχει πεδίο ορισμού το $A=\mathbb{R}$ και

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{g(x) - g(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{x^2} \eta \mu x}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} (\sqrt[3]{x^2} \frac{\eta \mu x}{x}) = 0 \cdot 1 = 0 \text{ οπότε η } g$$

είναι παραγωγίσιμη στο 0 με $g'(0) = 0$.

ΘΕΜΑ 4⁰

1.α) Αφού η f είναι συνεχής και γνησίως μονότονη στο $\Delta=[1,2]$ και $1 < 2$

Με $f(1) < f(2)$, είναι γν. αύξουσα. Έχει επομένως σύνολο τιμών το $f(\Delta) = [f(1), f(2)] = [-1, 1]$.

β) Από την ισότητα

$$|z - 2i| = |z| \Leftrightarrow |x + yi - 2i| = |x + yi| \Leftrightarrow |x + (y - 2)i| = |x + yi| \Leftrightarrow$$

$$\sqrt{x^2 + (y - 2)^2} = \sqrt{x^2 + y^2} \Leftrightarrow -4y + 4 = 0 \Leftrightarrow y = 1 \text{ δηλ. } \text{Im}(z) = 1.$$

γ) Είναι: $w = z^2 - \frac{1}{z} = (x + i)^2 - \frac{1}{x + i} = x^2 + 2xi - 1 - \frac{x - i}{x^2 + 1} =$

$$(x^2 - 1 - \frac{x}{x^2 + 1}) + (2x + \frac{1}{x^2 + 1})i = (x^2 - 1 - \frac{x}{x^2 + 1}) + \frac{2x^3 + 2x + 1}{x^2 + 1}i.$$

Αφού θέλω να είναι w πραγματικός, πρέπει $2x^3 + 2x + 1 = 0$ (1)

Θα δείξω ότι η (1) έχει ακριβώς μια ρίζα.

Θεωρώ την $g(x) = 2x^3 + 2x + 1$ με $A = \mathbb{R}$ στο οποίο είναι συνεχής. Έχει

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} g(x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} (2x^3) = -\infty, \quad \lim_{x \rightarrow +\infty} g(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} (2x^3) = +\infty \text{ άρα έχει}$$

σύνολο τιμών το $g(A) = \mathbb{R}$. Σ' αυτό περιέχεται το 0, άρα η g έχει μία τουλάχιστον ρίζα. Επειδή $g'(x) = 6x^2 + 2 > 0$, η g είναι γν. αύξουσα και η ρίζα μοναδική. Υπάρχει λοιπόν ένας ακριβώς $x = \text{Re}(z)$, ώστε $w \in \mathbb{R}$.

2. Είναι $\Phi(x) = \frac{2x^3 + 2x + 1}{x^2 + 1} (x^2 + 1) = 2x^3 + 2x + 1 = g(x)$ άρα

α) $\Phi'(x) = g'(x) = 6x^2 + 2$, άρτια

β) Αν υπήρχαν δύο σημεία, $A(x_1, \Phi'(x_1))$ και $B(x_2, \Phi'(x_2))$ στα οποία οι εφαπτόμενες της $C_{\Phi'}$ ήταν κάθετες, θα ήταν

$$\lambda_1 \lambda_2 = -1 \text{ δηλ. } \Phi''(x_1) \Phi''(x_2) = -1 \text{ δηλ. } 12x_1 \cdot 12x_2 = -1 \text{ δηλ. } x_1 x_2 = -\frac{1}{12^2}$$

Αν θεωρήσουμε $x_1 = \frac{1}{12}$ και $x_2 = -\frac{1}{12}$, τα σημεία A και B είναι δύο

σημεία της $C_{\Phi'}$ στα οποία οι εφαπτόμενες είναι κάθετες.

(Προφανώς υπάρχουν κι' άλλα σημεία στα οποία οι εφαπτόμενες είναι

κάθετες π.χ. $x_1 = \frac{1}{2}$, $x_2 = -\frac{1}{72}$, ή και άλλα...)